

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Mfv.III.10.065/2016/6.

A tanács tagjai: Dr. Zanathy János
a tanács elnöke
Dr. Farkas Katalin
előadó bíró
Dr. Magyarfalvi Katalin
bíró

A felperes:

A felperes képviselője: dr. Fülöp Botond ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője: jogtanácsos

A per tárgya: megváltozott munkaképességű személyek
ellátása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

Az elsőfokú bíróság határozatának száma: Pécsi Közigazgatási és
Munkaügyi Bíróság

2.M.216/2015/5.

Rendelkező rész

A Kúria a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2.M.216/2015/5. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárás illetékét a magyar állam viseli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

Tényállás

- [1] A felperes 2007. november 7. napjától III. csoportú rokkantsági nyugdíjban részesült. Az alperes jogelődje a 2012. április 25. napján kelt ... számú határozatával a felperes részére 2012. július 1. napjától kezdődően havi 28.720 forint összegű rehabilitációs pénzbeli ellátást állapított meg azzal, hogy a felperes egészségi állapotának mértéke 60%-os, rehabilitálható. A másodfokon eljáró Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal a 2012. október 12. napján kelt ... számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta azzal, hogy a felperes egészségi állapotának mértéke

57%, B1 minősítési csoportba tartozik, foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható, a rehabilitációhoz szükséges időtartam 36 hónap.

- [2] A Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 2013. november 4. napján jogerőre emelkedett 2.M.858/2012/31. számú ítéletével a társadalombiztosítási szervek határozatait hatályon kívül helyezte és az alperest új eljárásra kötelezte. A bíróság megállapította - a perben kirendelt igazságügyi szakértői szakvélemények alapján -, hogy a felperes egészségi állapota 57%-os és B2 minősítési csoportba tartozik.
- [3] Az alperes az új eljárásban a 2014. április 3. napján kelt ... számú határozatában a felperes részére 2014. július 1. napjától rokkantsági ellátást állapított meg havi 66.960 forint összegben. A felperes fellebbezése folytán eljáró Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal, mint másodfokú hatóság a 2014. szeptember 2. napján kelt ... számú határozatával az elsőfokú határozatot az ellátás összege vonatkozásában megváltoztatta és azt 42.850 forintban állapította meg 2014. július 1. napi folyósítási kezdettel. A társadalombiztosítási szervek határozataikat a bíróság 2.M.858/2012/31. számú ítéletére, valamint a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény (a továbbiakban: Mmtv.) 33/A. § (1) bekezdésének a) pontjára, valamint a 12. § (1) bekezdésében foglaltakra alapították.
- [4] A felperes kereseti kérelmében a társadalombiztosítási szervek határozatainak megváltoztatását kérte annak megállapításával, hogy rokkantsági ellátása összege 105.760 forint, figyelemmel arra, hogy alperes nem bizonyította, hogy egészségi állapotában állapotjavulás állt volna be, másodlagosan a társadalombiztosítási szervek határozatainak hatályon kívül helyezését és az alperes új eljárás lefolytatására kötelezését kérte.
- [5] Alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte az Mmtv. 33/A. § (1) bekezdés a) pontja rendelkezésére, a közigazgatási és munkaügyi bíróság 2.M.858/2012/31. számú ítéletére, valamint a Kúria BH 2015.81. számú határozatára hivatkozva.

Az elsőfokú ítélet

- [6] A Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. A bíróság ítéletében hivatkozott a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 109. § (3) és (4) bekezdése, az Mmtv. 12. § (1) bekezdés a) pontja, 3. § (2) bekezdés b) pontja, 33/A. § (1) bekezdés a) pontja rendelkezéseire, valamint a KGD 2007.95. számú és a BH 2015.81. számú eseti döntésre. A bíróság megállapította, hogy alperesnek az új eljárás során a 2.M.858/2012/31. számú ítéletben foglaltak szerint kellett eljárni és megállapítani, hogy a felperes 57%-os egészségi állapot és B2 minősítési kategória alapján milyen

összegű ellátásra jogosult. A társadalombiztosítási szerveknek a Ket. 109. § (3) és (4) bekezdése szem előtt tartásával kizárólag a rokkantsági ellátás összegéről kellett döntenie. Ennek megfelelően állapította meg alperes a felperes rokkantsági ellátásának összegét az emelésekkel növelten, amely számítás helyességét a felperes sem vitatta. Az ítéleti érvelés szerint a bíróság által megállapított 57%-os mértékű felperesi egészségi állapot a korábbi III. csoportú rokkantsági nyugdíj alapjául szolgáló 50-79%-os mérték közötti össz-szervezeti egészségkárosodáshoz képest állapotjavulást jelent. A bíróság álláspontja szerint az „állapotjavulás jogellenességére” a felperes a perben nem hivatkozhatott, mivel az egészségi állapot mértékét a bíróság a 2.M.858/2012/31. számú ítéletében rögzítette és attól eltérnie az alperesnek nem lehetett. Ennek megfelelően a társadalombiztosítási szervek határozatai nem jogsértőek.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [7] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet annak hatályon kívül helyezése és a társadalombiztosítási szervek határozatainak megváltoztatását kérve akként, hogy a rokkantsági ellátás összege az állapotjavulás figyelembevétele nélkül (az időközi emelésekkel számított mértékben) 105.760 forint összegben kerüljön megállapításra. Másodlagosan a felperes a jogerős ítéletnek a társadalombiztosítási szervek határozatára is kiterjedő hatályon kívül helyezését kérte és az alperes új eljárásra utasítását azzal, hogy a megismételt eljárásban szakértő bevonásával kerüljön meghatározásra, hogy a felperes egészségi állapotában következett-e be javulás.
- [8] A felperes felülvizsgálati kérelmében rögzítette a pertörténetet, majd felülvizsgálati kérelmének jogi indokát adta. Felülvizsgálati érvelése szerint a bíróság tévesen foglalt állást abban a körben, hogy a perben az állapotjavulás megállapításának jogellenessége már nem vitatható, továbbá az ítélet anélkül, hogy szakértői bizonyítást folytatott volna le a bíróság, tévesen rögzíti, hogy a felperes egészségi állapotában javulás következett be, amely a III. csoportú rokkantsági nyugdíj megállapításának alapjául szolgáló 50-79% közötti, össz-szervezeti egészségkárosodás és a B2 minősítés (össz-szervezeti egészségkárosodás 43%) összehasonlításából adódik.
- [9] A felperes érvelése szerint az állapotjavulás megállapításának jogellenességét vitathatta a megismételt eljárásban, mivel az alapeljárás az állapotjavulásra nem terjedt ki, azzal kapcsolatosan a felülvizsgálni kért társadalombiztosítási szervek határozatai semmifajta megállapítást nem tartalmaztak, az Mmtv. 33/A. § (1) bekezdés a) pontja csak annak következtében vált alkalmazandóvá, hogy a bíróság ítéletében a rokkantsági ellátás megállapítására utasította a hatóságot. A felperes álláspontja szerint az egészségi állapot mértékből önmagában nem lehet következtetést levonni az állapotjavulás megtörténtére. A bíróság ítéletében a Ket. 109. § (3) és (4) bekezdését sértő módon tévesen állapította meg, hogy a

felülvizsgálni kért társadalombiztosítási határozatok állapotjavulással kapcsolatos megállapításait nem vitathatja.

- [10] A felperes az Alaptörvény XXIV., és XXVIII. cikkeiből levezetve, a Ket. 4. §-a, illetőleg a Pp. 2. § (1) bekezdése rendelkezéseivel az alkotmányos rendelkezéseket összevetve hivatkozott arra, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog úgy a társadalombiztosítási szervek, mint a bíróságok eljárására kötelező. A Ket. 2. § (3) bekezdése, 3. § (2) bekezdés d) pontja, 50. § (1) bekezdése és 58. § (1) bekezdése a hivatalbóli bizonyítás elvét, míg a Pp. 3. § (3) bekezdésének 3. mondata a polgári perben a bizonyítással kapcsolatos szabályokat rögzíti, amelyek a tisztességes eljáráshoz való érvényesülését hivatottak biztosítani. A felperes álláspontja szerint összeegyeztethetetlen a tisztességes ügyintézés alkotmányos elvével és az ügy érdemére kiható módon törvénysértő eljárásnak tekintendő, ha a hatóság az ügyfél számára kedvezőtlen döntését felderítetlen tényállás alapján, az ügy eldöntése szempontjából lényegi körülmények bizonyításának mellőzésével hozza meg. A társadalombiztosítási szervek ezen eljárása egyben a jogbiztonságból eredő bizalom védelem elvét is sérti. Amennyiben az eljáró bíróság a társadalombiztosítási szervek ilyen módon hozott határozatát helybenhagyja, úgy a bíróság is megsérti a tisztességes eljárás követelményét, ami azt jelenti, hogy ítélete Alaptörvény-ellenes és jogszabálysértő.
- [11] A felperes érvelése szerint azáltal, hogy a társadalombiztosítási szervek a tényállást nem tárták fel, megsértették az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének 2. mondatában és a Ket. 72. § (1) bekezdésének e) pontjában foglalt indokolási kötelezettségüket. A bíróság anélkül, hogy ezt az Alaptörvény és törvénysértő mulasztást értékelte volna állapította meg és indokolta a felperes egészségi állapotjavulása tényét. A bíróság téves jogi álláspontra helyezkedett, amikor a százalékos mértékek összehasonlításával látta megállapíthatónak az állapotjavulást és nem vette figyelembe, hogy a B2 minősítés a komplex minősítésre vonatkozó részletes szabályokról szóló 7/2012. (II.14.) NEFMI rendelet 1. számú mellékletében foglalt szempontrendszer figyelembevételével került megállapításra, mely rendelet csupán 2012. február 17-én lépett hatályba, így nem lehet összevetni a rendelet hatályba lépését megelőzően más jogszabály alapján elvégzett minősítés eredményével. Amennyiben a bíróság mégis ez alapján állapítja meg az állapotjavulást, úgy indokolnia kellett volna, hogy a különbség mennyiben vezethető vissza a szabályozás megváltozására és mennyiben az ellátott személy egészségi állapotában bekövetkezett tényleges javulásra. Ezt pedig szakértői vizsgálatokkal lehetett volna csupán megállapítani.
- [12] A felperes hivatkozott a Kúria Mfv.III.10.753/2013. számú ügyben meghozott és a BH 2015.81. számon közzétett határozatának 8. pontjában foglaltakra azzal, hogy álláspontja szerint nem lehet jogszabályváltozás eredménye az állapotjavulás megállapítása.
- [13] A felperes érvelése szerint azzal, hogy a bíróság a nem

összehasonlítható százalékos mértékeket összevetve állapította meg az állapotjavulás tényét, továbbá jóváhagyta az eljárt hatóságoknak a Ket. 2. § (3) bekezdésébe, 3. § (2) bekezdésének b) pontjába, 4. § (1) bekezdésébe, 50. § (1) bekezdésébe és 58. § (1) bekezdésébe ütköző eljárás eredményeképp meghozott határozatait a jogerős ítélet megalapozatlan, az ellátás összegére kihatóan sérti a tisztességes eljárás Alaptörvényben és Pp.-ben foglalt alapelveit, a Ket. rendelkezéseit és az Mmtv. 33/A. § (1) bekezdés a) pontjába ütközik, amelynek értelmében a rokkantsági ellátásnak a 12. § (1) bekezdésében foglaltak szerint megállapított összege csak állapotjavulás esetén lehet kevesebb a felülvizsgálatot megelőző hónapra járó ellátás összegénél.

- [14] A Kúria korábban hivatkozott határozata és a társadalombiztosítási szervek határozatai a felperes folyósított ellátása összegének jelentős csökkentését eredményezte, amely a tisztességes eljáráshoz fűződő jog mellett a jogbiztonságból eredő bizalom elvét is sértette. Ez okból kifolyólag indítványozta felperes, hogy a Kúria „rendelje el jogegységi eljárás lefolytatását abban a kérdésben, hogy az Mmtv. 33/A. § (1) bekezdésének a) pontjában foglalt állapotjavulás ténye önálló bizonyításra szoruló (orvosi) szakkérdésnek tekintendő-e, illetve abban az esetben is levonható e következtetés az állapotjavulás tényére az egészségi állapot százaléokban kifejezett értékeinek pusztá összevetése alapján, ha az állapotjavulás szempontjából releváns minősítések nem pontosan ugyanazon jogszabályi rendelkezések alapján történtek.”
- [15] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [16] A felperes felülvizsgálati kérelme nem megalapozott az alábbiak szerint.
- [17] A társadalombiztosítási szervek arra tekintettel, hogy a felperes 57%-os egészségi állapot mellett rehabilitálható, így B1 minősítési kategóriába tartozik, a rehabilitációs ellátása jogosultságát állapították meg. A felperes a társadalombiztosítási szervek határozatainak felülvizsgálata iránti kérelmében rokkantsági ellátása jogosultsága megállapítását kérte. A bíróság a 2.M.858/2012/31. számú jogerős ítéletével megállapította, hogy a felperes B2 minősítési csoportba tartozik és az alperesnek a rokkantsági ellátás összegéről kellett döntenie az új eljárásban. Helytállóan hivatkozott a felperes arra, hogy a 2.M.858/2012. szám alatt folyamatban volt peres eljárásnak a felperes „állapotjavulása” nem volt a tárgya tekintettel arra, hogy az Mmtv. 33/A. § (1) bekezdés a) pontja alkalmazása a rehabilitációs ellátás összege meghatározásánál szóba sem jöhetett, mivel ezen jogszabályhely csak a rokkantsági ellátás összege megállapítására tartalmaz rendelkezést. Téves álláspontra helyezkedett a munkaügyi bíróság, amikor azt állapította meg, hogy az állapotjavulás jelen

eljárásban nem vizsgálható.

- [18] Az új eljárásban a társadalombiztosítási szervek határozatai a felperes egészségi állapot mértékét a munkaügyi bíróság ítéletére hivatkozással rögzítették, azonban rendelkezést csupán a rokkantsági ellátás összegére nézve tartalmaztak, ezért az egészségkárosodás mértéke nem volt vizsgálható a peres eljárásban. A felperes sem vitatta keresetében az egészségkárosodása mértékét, hanem azt kérte, hogy állapotjavulás hiányában rokkantsági ellátásának összege ne legyen kevesebb a felülvizsgálatot megelőző hónapra járó ellátás összegénél. E körben vitatta, hogy egészségi állapotában javulás következett volna be.
- [19] Az Mmtv. 2012. július 26. napjától hatályos 33/A. § (1) bekezdés a) pontja szerint (...) a rokkantsági ellátásban részesülő személy felülvizsgálatát követően az ellátott rokkantsági ellátásra jogosult, az ellátás összegét a 12. § (1) bekezdésében foglaltak szerint kell megállapítani azzal, hogy az - az állapotjavulás kivételével - nem lehet kevesebb a felülvizsgálatot megelőző hónapra járó ellátás összegénél.
- [20] Nem vitatottan a felperes részére III. csoportú rokkantsági nyugdíj az 50-79%-os mértékű össz-szervezeti egészségkárosodás alapján került megállapításra. Az alperes, mint elsőfokú társadalombiztosítási szerv a 2012. április 25. napján kelt határozatában a felperes egészségi állapotát 60%-os, a másodfokú társadalombiztosítási szerv a 2012. október 12-én kelt határozatában 57%-os mértékűnek értékelte azzal, hogy a felperes B1 minősítési csoportba tartozik. A munkaügyi bíróság a 2.M.858/2012/31. számú jogerős ítéletében rögzítette, hogy a felperes egészségi állapota 57%-os mértékű, B2 minősítési kategóriába tartozik.
- [21] Az új eljárásban az alperes arra tekintettel, hogy a III. csoportú rokkant minősítéshez képest (50%-79%) a B2 kategória (43%) állapotjavulást jelent, az Mmtv. 33/A. § (1) bekezdés a) pontja rendelkezésében foglaltak szerint csökkentette a felperes rokkantsági ellátásának az összegét.
- [22] Az Mmtv. 33/A. § (1) bekezdés a) pontjában rögzített állapotjavulás - ahogyan arra a Kúria több döntésében (Mfv.III.10.414/2014/4., Mfv.III.10.650/2014/4., Mfv.III.10.408/2014/4., Mfv.III.10.117/2015/6., Mfv.III.10.577/2015/4.) is utalt -, nem feltétlenül jelenti az egészségügyi állapotban bekövetkezett, a korábban értékelt betegségekből való felépüléssel alátámasztott tényleges javulást, az egészségi állapot eltérő értékelését az arra irányadó orvosszakmai szabályok (Irányelvek a funkcióképesség, a fogyatékoság és a megváltozott munkaképesség véleményezéséhez, NEFMir.) változása, azok szigorítása is eredményezheti. Az Mmtv. 33/A. § (1) bekezdés a) pontja szerinti feltétel fennállását a közigazgatási és a peres eljárásban is a hatályos orvosszakmai szabályok szerint kell vizsgálni, a jogi szempontból releváns változást - szakértők bevonásával - az egészségkárosodás százalékos mértékének meghatározásával kell kimutatni. Jogszabály erre

vonatkozó rendelkezésének hiányában nincs más lehetőség, mint a korábban az Irányelvek és később a NEFMir. alapján megállapított egészségkárosodási mértékek összehasonlítása, az egészségi állapotot érintő változások más, jogszabály által meg nem határozott kritériumok, szempontok szerinti vizsgálatára a társadalombiztosítási szervnek és a társadalombiztosítási határozat felülvizsgálata iránti perben eljáró bíróságnak sincs felhatalmazása.

- [23] Az Mmtv. 33/A. §-át beiktató a 2012. július 26. napján hatályba lépett egyes szociális tárgyú és egyéb kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2012. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Szm.) 48. §-ához fűzött indokolás egyértelművé tette, hogy a jogalkotó célja az volt, hogy a korábbi ellátórendszerből a komplex minősítés alapján az új ellátórendszerbe átkerülő személyek ellátása egységes módon legyen kiszámítva. Ennek megfelelően a társadalombiztosítási határozat felülvizsgálata iránti perben eljáró bíróságok a határozat törvényességét az állapotjavulásra vonatkozó feltétel tekintetében kizárólag a számszaki százalékos értékek összehasonlításával tudja megítélni.
- [24] Az Mmtv. 33/A. §-át beiktató Szm. 48. §-ához a jogalkotó a következő indokolást fűzte: „Az Mmtv. hatályba lépése óta eltelt gyakorlati tapasztalatok alapján indokolt az ellátások összegének megállapítására vonatkozó szabályozás pontosítása is a felülvizsgálat során megállapított állapotváltozás esetén adható ellátási összeg számítása tekintetében. A törvény külön eljárási rendet tartalmaz a 2012. január 1-jét követően, az Mmtv. szabályai szerint megállapított ellátásokban, és a 2012. január 1-jétől rokkantsági, illetve rehabilitációs ellátássá alakult rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásokban részesülők körére. A 2012. január 1-jét követően megállapított ellátások esetében az új ellátási összeg meghatározásakor alapul vehető az ellátásra való jogosultság megállapításakor figyelembe vett havi átlagjövedelemnek az évente a fogyasztói árnövekedés mértékével növelt összege, tekintettel arra, hogy az ellátás összege az Mmtv. szabályainak és elveinek megfelelően került megállapításra. A 2012. január 1-jét megelőzően megállapított „átalakult” ellátások esetében a rokkantsági ellátás új összegének számítási alapja a kapott ellátási összeg, amelyet aképpen kell tekinteni, mintha az az átlagjövedelemnek az Mmtv. 12. § (1) bekezdésében meghatározott, az egyes egészségi állapotokhoz tartozó mérték szerinti hányada lenne. Az alkalmazás megkönnyítése érdekében a számítás az Mmtv.-ben meghatározott szorzott számok segítségével történik. A korábbi ellátórendszerből a komplex minősítés alapján az új ellátórendszerbe átkerülő személyek ellátása egységes módon lesz kiszámítva.”
- [25] A Kúria korábban az Mfv.III.10.511/2014/6. számú határozatában rögzítette, hogy a perbeli ellátásokra való jogosultság feltételeinek jogszabályi úton történt módosítása (ideértve az egészségkárosodás, egészségi állapot meghatározására vonatkozó

feltételek változását, szigorítását is) nem vet fel jogalkalmazási problémát, az ezzel kapcsolatos sérelmek orvoslására az Alkotmánybíróság rendelkezik hatáskörrel. Az állapotjavulás jogszabályi definiálásának hiányával kapcsolatos alkotmányossági aggály a rendes bíróságok eljárásában nem orvosolható, mert mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapítását bíró nem kezdeményezheti (Mfv.III.10.255/2015/2., Mfv. III. 10.254/2015/2.).

- [26] A Kúria megállapította, hogy mind a közigazgatási szerv, mind a bíróság eleget tett tényállás tisztázási kötelezettségének, ezért sem a társadalombiztosítási szerv, sem a bíróság nem sértette meg a felperes tisztességes eljáráshoz való jogát.
- [27] Mindezekre figyelemmel a Kúria megállapította, hogy az alperesi határozatok nem sértik az Mmtv. 33/A. § rendelkezését, ezért a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján - indokolásbeli módosítással és kiegészítéssel - hatályában fenntartotta.

A döntés elvi tartalma

- [28] Az Mmtv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti állapotjavulás jogilag releváns meghatározása csak a hatályos orvosszakmai jogszabályok szerinti százalékos mértékben bekövetkezett javulást jelenti és nem az egészségi állapotban bekövetkezett tényleges javulást. Az állapotjavulás definiálásának hiányával kapcsolatos alkotmányossági aggály a rendes bíróságok eljárásában nem orvosolható, mert mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapítását bíró nem kezdeményezheti az Alkotmánybíróságnál.

Záró rész

- [29] Az alperes a felülvizsgálati eljárásban felmerült költsége megtérítését nem kérte, ezért a Kúria e körben mellőzte a határozathozatalt (Pp. 78. § (2) bekezdés).
- [30] A felülvizsgálati eljárás illetékét az Mmtv. 14. § (2) bekezdése alapján a magyar állam viseli.
- [31] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el (Pp. 274. § (1) bekezdés).

Budapest, 2016. május 18.

Dr. Zanathy János s.k. a tanács elnöke, Dr. Farkas Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő